

SABIEDRISKO PAKALPOJUMU REGULĒŠANAS KOMISIJA

Ūnijas ielā 45, Rīgā, LV-1039 | Tālrunis 67097200 | Fakss 67097277 | E-pasts sprk@sprk.gov.lv

PADOMES LĒMUMS

Rīgā

24.08.2017.

Nr. 91
(prot. Nr. 29, 3.p.)

Par kapitāla atdeves likmes noteikšanu
elektroenerģijas pārvades sistēmas
pakalpojumu tarifu projekta izstrādāšanai

Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisija (turpmāk – Regulators), pamatojoties uz likuma “Par sabiedrisko pakalpojumu regulatoriem” 9.panta otro daļu, savas kompetences ietvaros pastāvīgi pieņem lēmumus un izdod administratīvos aktus, kas ir saistoši konkrētiem sabiedrisko pakalpojumu sniedzējiem un lietotājiem.

Regulators konstatē

1. Saskaņā ar Regulatora 2015.gada 26.februāra lēmuma Nr.1/6 „Elektroenerģijas pārvades sistēmas pakalpojumu tarifu aprēķināšanas metodika” (turpmāk – Metodika) 5.punktu Regulators reizi gadā līdz 1.septembrim sagatavo kapitāla atdeves likmes aprēķinu un ar lēmumu apstiprina kapitāla atdeves likmi. Regulatora noteikto kapitāla atdeves likmi pārvades sistēmas operators piemēro, izstrādājot tarifu projektu, kura spēkā stāšanās datums plānots nākamajā kalendārajā gadā pēc Regulatora lēmuma par kapitāla atdeves likmes noteikšanu pieņemšanas datuma.
2. Atbilstoši Metodikas 26.punktam kapitāla atdeves likme ir Regulatora noteikta vidējā svērtā likme no pašu kapitālam noteiktās atdeves likmes un aizņemtajam kapitālam noteiktās atdeves likmes. Vidējo svērtu kapitāla atdeves likmi ($wacc$) aprēķina šādi: $wacc = r_e \times E/(E+D) + r_d \times D/(E+D) \times (1-t)$, kur r_e ir pašu kapitāla atdeves likme procentos; $E/(E+D)$ – pašu kapitāla attiecība pret kopējo (pašu un aizņemto) kapitālu, kuras vērtība tiek pieņemta 50%; r_d – aizņemtā kapitāla atdeves likme procentos; $D/(E+D)$ – aizņemtā kapitāla attiecība pret kopējo (pašu un aizņemto) kapitālu, kuras vērtība tiek pieņemta 50%; t – uzņēmumu ienākuma nodokļa likme.
3. Atbilstoši Metodikas 27.punktam pašu kapitāla atdeves likmi aprēķina šādi: $r_e = r_f + \beta_e \times r_m + r_n$, kur r_f ir bezriskā likme, kas noteikta kā Eiropas Centrālās bankas ikmēneša publicētā Latvijas valdības 10 gadu obligāciju vērtspapīru otrreizējā tirgus gada vidējā procentu likme 5 gadu periodā (%); β_e – nozares vidējais beta koeficients, kas koriģēts atbilstoši pašu un aizņemtā kapitāla struktūrai saskaņā ar šādu formulu: $\beta_e = \beta_a \times (1 + (1-t) \times (D/E))$, kur β_a – nozares vidējais beta koeficients pirms korekcijas saistībā ar aizņemtā kapitāla izmantošanu; D/E – nozares aizņemtā un pašu kapitāla vidējā attiecība. Ņemot

vērā, ka pašu kapitāla attiecība pret kopējo kapitālu un aizņemtā kapitāla attiecība pret kopējo kapitālu ir vienādas, $D/E=1$; r_m – tirgus riska piemaksa (%); r_n – nozares riska piemaksa (%).

4. Atbilstoši Metodikas 28.punktam aizņemtā kapitāla atdeves likmi nosaka kā Eiropas Centrālās bankas ikmēneša publicēto nefinanšu sabiedrībām *euro* valūtā izsniegto kredītu (ar sākotnējo termiņu ilgāku par 5 gadiem; atlikumiem) gada vidējo procentu likmi 5 gadu periodā.
5. Atbilstoši Metodikas 92.³ punktam līdz 2019.gadam bezriskā likmes r_f un aizņemtā kapitāla atdeves likmes r_d noteikšanai izmanto Eiropas Centrālās bankas publicētos statistikas datus par periodu, kas sākas ar 2014.gada 1.janvāri.
6. Izmantojot Eiropas Centrālās bankas publicētos datus mājaslapā internetā www.ecb.europa.eu, Regulators konstatē, ka Latvijas valdības 10 gadu obligāciju vērtspapīru otrreizējā tirgus gada vidējā procentu likme periodā no 2014.gada janvāra līdz 2017.gada jūlijam ir 1,27%¹.
7. Saskaņā ar likuma „Par uzņēmumu ienākuma nodokli” 3.panta pirmo daļu uzņēmumu ienākuma nodokļa likme ir 15%.
8. Izmantojot Eiropas enerģētikas regulatoru padomes apkopotos datus datubāzē „Investīciju apstākļi” mājaslapā internetā www.ceer.eu, Regulators konstatē, ka dalībvalstu vidējais beta koeficients pirms korekcijas saistībā ar aizņemtā kapitāla izmantošanu (β_a) elektroenerģijas nozarē ir 0,39. Ievērojot Metodikas 27.punktu, elektroenerģijas nozares vidējais beta koeficients, kas koriģēts atbilstoši pašu un aizņemtā kapitāla struktūrai (β_e), ir 0,72.
9. Tirgus riska piemaksa novērtēta, izmantojot Eiropas enerģētikas regulatoru padomes apkopojumu iepriekš minētajā datubāzē par dalībvalstu regulatīvo iestāžu izmantoto starptautisko ekspertu novērtējumu par kapitāla tirgiem. Līdzīga riska profila valstu vidējā tirgus riska piemaksa ir 5,1%.
10. Nozares riska piemaksa novērtēta, balstoties uz elektroenerģijas nozares pakalpojumu apjomu rādītāju, kas raksturo nozares komersantu ieņēmumu stabilitāti. Izmantojot Latvijas Centrālās statistikas pārvaldes publicētos elektroenerģijas piegāžu iekšējam tirgum apjomus periodā no 2006.gada līdz 2015.gadam, aprēķināts ieņēmumu stabilitātes koeficients, ko reizinot ar tirgus riska piemaksu, iegūst nozares riska piemaksu 1,80% apmērā.
11. Izmantojot Eiropas Centrālās bankas publicētos datus mājaslapā internetā www.ecb.europa.eu, Regulators konstatē, ka nefinanšu sabiedrībām *euro* valūtā izsniegto kredītu (ar sākotnējo termiņu ilgāku par 5 gadiem; atlikumiem) gada vidējā procentu likme periodā no 2014.gada janvāra līdz 2017.gada jūnijam ir 2,51%.
12. Atbilstoši likuma „Par sabiedrisko pakalpojumu regulatoriem” 19.panta pirmajai daļai sabiedrisko pakalpojumu tarifus regulējamās nozarēs sabiedrisko pakalpojumu sniedzēji aprēķina saskaņā ar noteikto tarifu aprēķināšanas metodiku un pēc savas iniciatīvas vai Regulatora pieprasījuma iesniedz Regulatoram aprēķināto tarifu projektus kopā ar tarifu aprēķina projektā minēto tarifus veidojošo izmaksu pamatojumu.
13. No Metodikas 5.punkta izriet, ka, izstrādājot tarifu projektu, kura spēkā stāšanās datums plānots nākamajā kalendārajā gadā pēc regulatora lēmuma par kapitāla atdeves likmes noteikšanu pieņemšanas datuma, pakalpojumu sniedzējam jāizmanto ar Regulatora lēmumu noteiktā kapitāla atdeves likme.

¹ Šis un citi aprēķinā izmantotie rādītāji apkopoti 2017.gada 11.augustā.

14. Šobrīd spēkā ir Regulatora 2016.gada 8.decembra lēmums Nr.165 „Par kapitāla atdeves likmes noteikšanu elektroenerģijas pārvades sistēmas pakalpojumu tarifu projekta izstrādāšanai”.
15. Atbilstoši Administratīvā procesa likuma 70.panta trešajai daļai administratīvais akts ir spēkā tik ilgi, līdz to atceļ, izpilda vai vairs nevar izpildīt sakarā ar faktisko vai tiesisko apstākļu maiņu.

Regulators secina

1. Izmantojot šā lēmuma konstatējošās daļas 6., 7., 8., 9. un 10.punktā norādītās rādītāju skaitliskās vērtības, saskaņā ar Metodikas 27.punktu aprēķinātā pašu kapitāla atdeves likme ir 6,74%.
2. Izmantojot šā lēmuma konstatējošās daļas 11.punktā norādītās rādītāju skaitliskās vērtības, saskaņā ar Metodikas 28.punktu noteiktā aizņemtā kapitāla atdeves likme ir 2,51%.
3. Izmantojot aprēķināto pašu kapitāla atdeves likmi un aizņemtā kapitāla atdeves likmi, saskaņā ar Metodikas 26.punktu aprēķinātā vidējā svērtā kapitāla atdeves likme ir 4,44%.
4. Regulatora ieskatā, kapitāla atdeves likme 4,44% apmērā ir atbilstoša situācijai finanšu tirgos un adekvāti novērtē finansējuma piesaistes riskus, tādējādi nodrošinot gan elektroenerģijas pārvades sistēmas operatoram, gan elektroenerģijas pārvades sistēmas īpašniekam pietiekamu un samērīgu kapitāla atdevi, kas ļauj elektroenerģijas pārvades sistēmas operatoram nodrošināt lietotājiem iespēju saņemt nepārtrauktus, drošus un kvalitatīvus sabiedriskos pakalpojumus, kuru tarifi (cenas) atbilst ekonomiski pamatotām izmaksām, kā arī izpildīt citus Elektroenerģijas tirgus likumā noteiktos elektroenerģijas pārvades sistēmas operatora pienākumus, savukārt elektroenerģijas sistēmas īpašniekam – nodrošināt finansējumu pārvades sistēmas darbībai un attīstībai.

Saskaņā ar Regulatora 2015.gada 26.februāra lēmuma Nr.1/6 „Elektroenerģijas pārvades sistēmas pakalpojumu tarifu aprēķināšanas metodika” 5., 26., 27., 28. un 92.³punktu, pamatojoties uz likuma „Par sabiedrisko pakalpojumu regulatoriem” 1.pantu, 5.pantu, 9.panta pirmās daļas 1.punktu un otro daļu un 20.pantu, kā arī Administratīvā procesa likuma 55.panta 2.punktu un 63.panta pirmās daļas 1.punktu,

padome nolemj:

1. noteikt kapitāla atdeves likmi 4,44% apmērā elektroenerģijas pārvades sistēmas pakalpojumu tarifu projekta izstrādāšanai;
2. noteikt, ka 1.punktā noteikto kapitāla atdeves likmi piemēro, izstrādājot tarifu projektu, kura spēkā stāšanās datums plānots 2018.gadā.

Lēmums stājas spēkā ar tā pieņemšanas brīdi.

Šo administratīvo aktu var pārsūdzēt Administratīvajā apgabaltiesā viena mēneša laikā no dienas, kad ieinteresētā persona uzzina vai tai vajadzēja uzzināt par pieņemto administratīvo aktu.

Priekšsēdētājs

R.Irkliis